

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2MCdo/7/2014
Identifikačné číslo spisu: 2509201562
Dátum vydania rozhodnutia: 30.07.2015
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Petříková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2015:2509201562.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky Slovenskej republiky - Slovenského pozemkového fondu, so sídlom v Bratislave, Búdkova 36, proti odporcovi Trnavskému samosprávnemu kraju, so sídlom v Trnave, Starohájska 10, zastúpenému JUDr. W. B., advokátom v C., W. XX, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenej na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 4 C 27/2009, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 3. júla 2013 sp. zn. 11 Co 309/2011, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Trnave z 3. júla 2013 sp. zn. 11 Co 309/2011 a rozsudok Okresného súdu Piešťany z 23. júna 2011 č. k. 4 C 27/2009-68 a vec vracia Okresnému súde Piešťany na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Piešťany rozsudkom z 23. júna 2011 č. k. 4 C 27/2009-68 určil, že nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX v k. ú. T. v celosti ako p. č. registra „C“ evidované na katastrálnej mape: pozemok s p. č. 155/1 vo výmere 2 448 m² - záhrada, pozemok s p. č. 155/2 vo výmere 7813 m² - záhrada, pozemok s p. č. 703/1 vo výmere 24 7413 m² - orná pôda, pozemok s p. č. 711/1 vo výmere 92 032 m² - orná pôda, pozemok s p. č. 711/3 vo výmere 9 399 m² - záhrada, pozemok s p. č. 717/7 vo výmere 8 805 m² - orná pôda, pozemok s p. č. 717/79 vo výmere 1 855 m² - záhrada, ktoré sú zapísané na LV č. XXX. pre obec a k. ú. T. v Správe katastra PN, sú vo vlastníctve Slovenskej republiky, v správe Slovenského pozemkového fondu v 1/1. Ďalej určil, že nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX v k. ú. T. v celosti ako parcely registra „C“ evidované na katastrálnej mape : p. č. 2/10 o výmere 383 m² - zastavané plochy a nádvoria, p. č. 2/11 o výmere 827 m² - zastavané plochy a nádvoria, p. č. 2/12 o výmere 286 m² - zastavané plochy a nádvoria, p. č. 2/13 o výmere 223 m² - zastavané plochy a nádvoria, p. č. 4/1 o výmere 1475 m² - ostatné plochy, p. č. 156/2 o výmere 214 m² - zastavané plochy a nádvoria, p. č. 157/1 o výmere 411 m² - ostatné plochy, p. č. 157/5 o výmere 178 m² - zastavané plochy a nádvoria, p. č. 157/6 o výmere 35 m² - zastavané plochy a nádvoria, p. č. 157/7 o výmere 19 m² - zastavané plochy a nádvoria, p. č. 157/8 o výmere 40 m² - zastavané plochy a nádvoria, p. č. 703/2 o výmere 1670 m² - ostatné plochy a nádvoria, p. č. 707/4 o výmere 453 m² - ostatné plochy, p. č. 707/5 o výmere 1440 m² - ostatné plochy, p. č. 707/6 o výmere 660 m² - ostatné

plochy, p. č. 707/7 o výmere 1350 m² - ostatné plochy, p. č. 709/1 o výmere 396 m² - vodné plochy, p. č. 709/3 o výmere 50 m² - vodné plochy, p. č. 717/2 o výmere 47 m² - zastavané plochy a nádvoría, p. č. 717/3 o výmere 1191 m² - zastavané plochy a nádvoría, p. č. 717/75 o výmere 614 m² - zastavané plochy a nádvoría, p. č. 717/78 o výmere 713 m² - zastavané plochy a nádvoría, p. č. 717/138 o výmere 401 m² - zastavané plochy a nádvoría sú vo vlastníctve Slovenskej republiky, v správe Slovenského pozemkového fondu v 1/1. Pričom príslušnosť k ZUO k p. č. 703/2, 707/4, 707/5, 707/6, 707/7, 709/1 a 709/3 je 2 a k ostatným parcelám je príslušnosť k ZUO 1. Stavby so s. č. 25 na p. č. 157/8 o výmere 40 m² - sklad - zastavané plochy a nádvoría, so s. č. 156 na p. č. 2/12 o výmere 286 m² - sklad - zastavané plochy a nádvoría, so s. č. 156 na p. č. 717/78 o výmere 713 m² - zastavané plochy a nádvoría, so s. č. 156 na p. č. 717/2 o výmere 47 m² - váha - zastavané plochy a nádvoría, so s. č. 156 na p. č. 717/138 o výmere 401 m² - šopa - zastavané plochy a nádvoría, so s. č. 156 na p. č. 2/13 o výmere 223 m² - zastavané plochy a nádvoría, so s. č. 157 na p. č. 2/11 o výmere 827 m² - sýpka - zastavané plochy a nádvoría, so s. č. 158 na p. č. 2/10 o výmere 383 m² - dielne - zastavané plochy a nádvoría, so s. č. 158 na p. č. 717/3 o výmere 1191 m² - skleník - zastavané plochy a nádvoría, so s. č. 158 na p. č. 717/75 o výmere 614 m² - zastavané plochy a nádvoría, so s. č. 159 na p. č. 157/5 o výmere 178 m² - skleník - zastavané plochy a nádvoría, so s. č. 159 na p. č. 157/6 o výmere 35 m² - zastavané plochy a nádvoría, so s. č. 159 na p. č. 157/6 o výmere 35 m² - zastavané plochy a nádvoría, so s. č. 159 na p. č. 157/7 o výmere 19 m² - zastavané plochy a nádvoría, so s. č. 161 na p. č. 156/2 o výmere 214 m² - dielne - zastavané plochy a nádvoría sú vo vlastníctve Slovenskej republiky, v správe Slovenského pozemkového fondu v 1/1. Navrhovateľke náhradu trov konania nepriznal. Súd prvého stupňa v odôvodnení uviedol, že nehnuteľnosti špecifikované v petite sú nehnuteľnosťami spĺňajúcimi podmienky § 1 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 229/1991 Zb.“). Podľa § 1 a § 17 zákona č. 229/1991 Zb. prešli uvedené nehnuteľnosti do správy Slovenského pozemkového fondu (ďalej len „SPF“). V zmysle § 22 zákona č. 229/1991 Zb., účinného od 24. júna 1991, priamo zo zákona zanikli užívacie práva k majetku uvedenému v § 1 ods. 1 tohto zákona a keďže zákon neurčil formu prevodu správy tohto majetku vo vlastníctve štátu na SPF, priamo zo zákona sa SPF stal správcom. Súd prvého stupňa mal za preukázané, že vlastníctvo štátu ostalo zachované. Poznamenal, že následne podľa § 34 ods. 14 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách (ďalej len „zákon č. 330/1991 Zb.“), bola pre SPF založená správa „poľnohospodárskej pôdy, poľnohospodárskych budov a zastavaných plôch a nádvorí, slúžiacich poľnohospodárskej výrobe“ od 24.6.1991, t. j. od účinnosti zákona č. 229/1991 Zb. Gramatickým výkladom vyhodnotil ustanovenia právnych predpisov zákon č. 446/2001 Z.z. o majetku vyšších územných celkov (ďalej len „zákon č. 446/2001 Z.z.“), zákon č. 302/2001 Z.z., zákon č. 416/2001 Z.z. berúc do úvahy i časový sled ich platnosti a účinnosti a dospel k záveru, že je síce pravdou, že podľa § 3 ods. 1 písm. a/ zákona č. 446/2001 Z.z. (účinného od 1. júla 2002) prešli z majetku štátu na vyšší územný celok veci v správe právnických osôb, ale nie vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam, keďže vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam prešlo na Slovenskú republiku, správu SPF k 24. júnu 1991. Súd prvého stupňa vzal podporne do úvahy i to, že školské hospodárstvo ako také bolo vymedzené až zákonom č. 279/1993 Z.z. o školských zariadeniach (ďalej len „zákon č. 279/1993 Z.z.“) a že podľa § 22a ods. 5 zákona č. 542/1990 Zb. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve v znení neskorších predpisov (od 1.1.1991 do 31.12.2004) prešla zriaďovateľská pôsobnosť krajských úradov k školám a k školským zariadeniam na samosprávne kraje až od 1. júla 2002. Zhodným tvrdením účastníkov konania mal za preukázané, že nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX užíva doposiaľ stredné odborné učilište - Združená stredná škola poľnohospodárska Rakovice, zabezpečuje nimi ciele odborného výcviku, prípravu študentov stredného odborného učilišťa a nehnuteľnosti na LV č. XXX navrhovateľka prenajíma poľnohospodárskemu družstvu. O trovách konania rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. Krajský súd v Trnave na odvolanie odporcu rozsudkom z 3. júla 2013 sp. zn. 11 Co 309/2011 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení konštatoval, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil. Uviedol, že predmetné nehnuteľnosti do účinnosti zákona č. 446/2001 Z.z., t. j. 1. januára 2002, boli nepochybne vo vlastníctve navrhovateľky. Podľa tvrdenia odporcu do jeho vlastníctva mali prejsť z majetku štátu 1. januára 2002. V zmysle § 17 ods. 1 zákona č.

229/1991 Zb., účinného od 24. júna 1991, nehnuteľnosti vo vlastníctve štátu uvedené v § 1 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. spravujú právnické osoby, zriadené zákonmi Českej národnej rady a Slovenskej národnej rady. Od účinnosti zákona č. 330/1991 Zb., t. j. 19. augusta 1991, bol zriadený SPF ako právnická osoba, ktorá spravuje poľnohospodárske nehnuteľnosti vo vlastníctve štátu, ustanovené osobitným predpisom (§ 17 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb.) a pozemky nedoložené vlastníckym právom. Správcom predmetných nehnuteľností, ktoré boli nepochybne vo vlastníctve štátu je pozemkový fond, preto nie je možné, aby predmetné nehnuteľnosti prešli zo zákona do vlastníctva vyššieho územného celku 1. januára 2002, keďže v tom čase neboli v správe subjektov uvedených v § 3 ods. 1 zákona č. 446/2001 Z.z.

Na základe podnetu odporcu podal proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Navrhol napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietal porušenie ustanovení § 1 a § 17 zákona č. 229/1991 Zb., § 34 ods. 3 zákona č. 330/1991 Zb., § 1 ods. 1 zákona č. 53/1966 Zb. o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu (ďalej len „zákon č. 53/1966 Zb.“), § 37 zákona č. 279/1993 Z.z., § 3 ods. 1 a § 3a ods. 1 zákona č. 446/2001 Z.z. Uviedol, že v danom prípade ide o pôdu, ktorá bola od roku 1945 vo vlastníctve štátu a slúžila pre potreby školy ako prostriedok určený na výučbu a hospodárenie školy, pre vzdelávacie účely. Konštatoval, že na sporné nehnuteľnosti sa teda nevzťahuje § 1 zákona č. 229/1991 Zb., pretože tieto nehnuteľnosti v čase nadobudnutia účinnosti zákona č. 330/1991 Zb. (od 19.8.1991), ktorým bol zriadený SPF, ani v čase účinnosti zákona č. 229/1991 Zb. (od 24.6.1991) nie je možné považovať za nehnuteľnosti, ktoré má na mysli § 1 zákona č. 229/1991 Zb., keďže tieto nehnuteľnosti neslúžili poľnohospodárskej výrobe, ale tvorili majetkovú podstatu školského zariadenia, ktoré v súlade so zákonom č. 78/1978 Zb. o školských zariadeniach, zabezpečovalo vyučovací proces a praktický výcvik žiakov a plnilo účelové pedagogické poslanie. V závere uviedol, že sporné nehnuteľnosti nie je možné považovať za výrobný prostriedok umožňujúci dosiahnuť sebestačnosť vo výrobe základných potravín a preto tieto nehnuteľnosti nemohli slúžiť poľnohospodárskej výrobe a netvorili poľnohospodársky pôdny fond. Preto ani zriadením SPF, ani účinnosťou zákona č. 229/1991 Zb., neprešla správa sporných nehnuteľností vo vlastníctve štátu na SPF, ale ako školský majetok zostala v správe právnych predchodcov Združenej strednej školy poľnohospodárskej Rakovice a po nadobudnutí účinnosti zákona č. 446/2001 Z.z. prešiel majetok štátu do vlastníctva odporcu, na ktorého prešla aj zriaďovateľská funkcia. Na základe uvedeného mal za to, že napadnuté rozsudky spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci.

Navrhovateľka vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedla, že nesúhlasí s podaným mimoriadnym dovolaním a navrhla ho zamietnuť. Opätovne poukázala na svoje vyjadrenie k odvolaniu odporcu, na ktoré odkázala v plnom rozsahu. Spochybnila argumentáciu generálneho prokurátora o tom, že sporná pôda nie je výrobným prostriedkom v zmysle § 1 ods. 1 zákona č. 53/1966 Zb. a teda, že na ňu nie je možné aplikovať režim zákona č. 229/1991 Zb. V tejto súvislosti odkázala na LV č. XXX, kde je uvedené, že žalované nehnuteľnosti sú buď „ornou pôdou“ alebo „záhradou“, pôda s takto uvedeným druhom pozemku nemôže mať podľa jej názoru iný než poľnohospodársky charakter. Doplnila, že ostatné žalované nehnuteľnosti rovnako spadajú pod režim zákona č. 229/1991 Zb. Napadnuté rozsudky oboch súdov preto považovala za vecne správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní

(§ 10a ods. 3 O.s.p.), po zistení, že mimoriadne dovolanie podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.), preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.)

v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora je dôvodné.

V prvom rade treba uviesť, že mimoriadne dovolanie voči právoplatnému súdnemu rozhodnutiu možno považovať za prípustné.

Dovolací súd sa pri hodnotení tejto zásadnej otázky opieral o nasledujúce právne úvahy.

Posudzovanie prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky už dlhší čas významne rezonuje v súdnej judikatúre aj v právnej vede a je spojená s odchylnými právnymi názormi. V praxi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa spravidla tento mimoriadny opravný prostriedok rešpektoval ako účinný prostriedok nápravy tých pochybení, ktoré zákonodarca taxatívny

spôsobom pomenoval v ustanovení § 243e Občianskeho súdneho poriadku. Podmienky pre jeho uplatnenie určovalo i zjednocujúce stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod č. Rc 36/2008. Tento procesný inštitút akceptoval aj Ústavný súd Slovenskej republiky. Ako príklad možno uviesť jeho nález sp. zn. I. ÚS 118/2013 z 22. januára 2014, ktorým bolo vyslovené porušenie práva sťažovateľky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 M Cdo 2/2011 o zamietnutí mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky.

Navyše inštitút mimoriadneho dovolania má mať naďalej svoje nenahraditeľné miesto v civilnom konaní, keďže oba schválené vládne návrhy zákonov - Civilný sporový poriadok (viď ustanovenie § 458 ods. 1, ods. 2) ako aj Civilný nesporný poriadok (viď ustanovenie § 78 ods. 1, ods. 2) ho znovu upravujú. Z dôvodovej správy týchto nových kódexov vyplýva, že jeho legislatívna modifikácia vychádza zo štrasburskej judikatúry.

Ani Európsky súd pre ľudské práva vo svojich rozhodnutiach z 9. júna 2015 vo veciach DRAFT-OVA, a.s. v. Slovenská republika (sťažnosť č. 72493/10), PSMA, spol. s r.o. v. Slovenská republika (sťažnosť č. 42533/11) a COMPCAR, s.r.o. (sťažnosť č. 25132/13) expressis verbis nevyklúčil možnosť kasácie právoplatného súdneho rozhodnutia v mimoriadnom opravnom konaní.

Podľa všeobecných zásad (napr. bod 77 rozsudku vo veci DRAFT-OVA, a.s. v. Slovenská republika), ktoré tento medzinárodný súd zosumarizoval, platí, že „jedným zo základných aspektov právnych princípov je princíp právnej istoty, ktorý okrem iného požaduje, aby sa právoplatné a definitívne rozhodnutia súdov nespochybňovali. Tento princíp neumožňuje žiadnej zo strán pokúšať sa o obnovenie konania len preto, aby dosiahla opätovné konanie pred súdom a iné rozhodnutie. Samotná možnosť existencie dvoch názorov na vec nie je dôvodom pre opätovné konanie. Odklonenie od tejto zásady je odôvodnené, len ak existujú okolnosti zásadného a závažného charakteru. Právomoc súdov vyššej inštancie rušiť alebo meniť právoplatné a vykonateľné súdne rozhodnutie by sa mala realizovať s cieľom nápravy zásadných pochybení. Táto právomoc sa musí uplatňovať tak, aby udržiavala v maximálnej možnej miere spravodlivú rovnováhu medzi záujmami jednotlivca a nutnosťou zabezpečiť účinnosť justičného systému. Medzi dôležité okolnosti, ktoré v tejto súvislosti treba brať do úvahy, patrí najmä účinok obnoveného konania a nasledujúceho konania na situáciu sťažovateľa a otázka, či k obnoveniu konania došlo na žiadosť samotného sťažovateľa; dôvody, na základe ktorých vnútroštátne orgány zvrátili rozsudok v prípade sťažovateľa; súlad daného konania s procesnými požiadavkami vnútroštátneho práva; existencia a fungovanie procesných záruk v rámci vnútroštátneho právneho systému, ktoré majú predchádzať zneužívaniu konania vnútroštátnymi orgánmi; a ďalšie okolnosti prípadu. Okrem toho musí preskúmanie obsahovať všetky procesné záruky čl. 6 ods. 1 a musí zaručovať celkovú spravodlivosť konania. Súd pri používaní pojmu „zásadné pochybenie“ v mnohých prípadoch zdôrazňoval, že samotné konštatovanie, že vyšetrovanie v sťažovateľovom prípade bolo „neúplné a zaujaté“, alebo viedlo k „chybnému“ oslobodeniu spod obžaloby, nemôže samo osebe - za neprítomnosti súdnych pochybení alebo závažného porušenia súdneho konania, zneužitia právomoci, zjavných chýb pri uplatňovaní hmotného práva alebo iných závažných dôvodov vyplývajúcich zo záujmov justície - indikovať prítomnosť zásadného defektu v predchádzajúcich konaniach...“.

Európsky súd pre ľudské práva teda uplatňovaním vymenovaných princípov vždy v každej posudzovanej veci osobitne skúma, či existujú okolnosti podstatného a závažného charakteru, ktoré by odôvodňovali odklon od zásady, že ak súdy právoplatne rozhodli, ich rozhodnutie by nemalo byť spochybňované (napr. bod 81 vyššie citovaného rozsudku ESLP).

Možno uzavrieť, že podľa štrasburskej judikatúry zrušenie právoplatného rozhodnutia v mimoriadnom opravnom konaní prichádza do úvahy, avšak iba za účelom nápravy fundamentálnych nedostatkov vo výkone spravodlivosti. Nadriadené súdy smú tak využívať svoju prieskumnú právomoc len k oprave skutkových a právnych omylov a justičných omylov, nie k novému prejednaniu veci.

Skutočnosť, či existujú podstatné a presvedčivé argumenty, ktoré by odôvodňovali zásah do právnej istoty účastníka konania prostredníctvom mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky, je tak vždy nevyhnutným atribútom individuálneho posúdenia každého prípadu.

Dovolaciemu súdu je známy aj obsah uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. PLZ. ÚS 3/2015-22 z 18. marca 2015, ktorým, dodržiavajúc zásadu jednotnosti súdneho rozhodnutia, zjednotil rozdielne právne názory svojich senátov na povinnosť účastníka konania využiť všetky zákonom dovolené a efektívne prostriedky pred samotným podaním podnetu generálnemu prokurátorovi

Slovenskej republiky na podanie mimoriadneho dovolania

Najvyšší súd Slovenskej republiky je uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky viazaný. Napriek tomu, že nejde o formálnu záväznosť (v súlade s ustanovením § 6 zákona č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu SR a o konaní pred ním sú uznesením jeho pléna výlučne viazané všetky tu pôsobiace senáty), ide o faktickú záväznosť, čiže o tzv. „precedens de facto“.

Kardinálnu otázku spojenú s aplikáciou vyššie citovaného uznesenia pléna Ústavného súdu však predstavujú jeho intertemporálne dopady na aktuálnu rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu. Generálny prokurátor Slovenskej republiky postupujúci podľa zjednocujúceho stanoviska Najvyššieho súdu č. 36/2008 podal do doby konfirmácie názoru Ústavného súdu viacero mimoriadnych dovolaní bez akýchkoľvek obmedzujúcich podmienok.

Vo všeobecnosti by malo platiť, že zjednocujúce stanovisko pôsobí nielen do budúcnosti, ako je to pri zrušení protiústavných právnych predpisoch, ale nový právny názor je aplikovateľný na všetky pred súdmi prebiehajúce konania (primerane § 154 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd skúmal, či táto premisa platí bezvýhradne aj na vzniknutú procesnú situáciu, t. j. na rozhodovanie o mimoriadnych dovolaniach generálneho prokurátora podaných do nastúpenia faktických účinkov zjednocujúceho stanoviska Ústavného súdu Slovenskej republiky.

V tejto súvislosti treba v prvom rade zdôrazniť, že materiálny právny štát stojí mimo iného na dôvere občanov v právo a právny poriadok. Podmienkou takejto dôvery je stabilita právneho poriadku a dostatočná miera právnej istoty občanov. Stabilita právneho poriadku a právna istota je ovplyvňovaná nielen legislatívnou činnosťou štátu (tvorbou práva), ale tiež činnosťou štátnych orgánov aplikujúcich právo. Nemožno opomenúť, že k nej patrí aj súdna judikatúra. Práve ochrana oprávnenej dôvery občanov v právo, ktoré tu predstavoval ustálený výklad právnej normy vo forme stanoviska Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, by mala byť pre podané mimoriadne dovolania pred novým právnym záverom Ústavného súdu Slovenskej republiky prioritná. Možno mať tak za to, že sú tu dané špecifická výnimočnej situácie, ktorá je založená intenzívnejším záujmom na ochrane legitímnych očakávaní adresátov na riadnom prejednaní mimoriadneho opravného prostriedku. Generálny prokurátor Slovenskej republiky, ktorý podal mimoriadne dovolanie na podnet účastníka konania, využil svoje procesné oprávnenie v súlade s dlhoročne zaužívanou právnou praxou sledujúcou ochranu práv účastníka konania. Ak teda generálny prokurátor Slovenskej republiky už podal mimoriadne dovolanie, ide o využitie jeho práv v takej intenzite, že jeho prípadné odmietnutie len s poukazom na prelom rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu vyvolaný zjednocujúcim názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky, by znamenal prílišnú tvrdosť retrospektívy nového právneho názoru. Ani od generálneho prokurátora Slovenskej republiky, ako prostredníka jedného z účastníkov konania a na mimoriadne opravné konanie, nemožno očakávať, aby v prípade reálneho využitia svojho mimoriadneho oprávnenia v „tolerantnom právnom prostredí“, mohol odhadovať budúci názorový vývoj Ústavného súdu Slovenskej republiky v otázke výkladu jeho zákonných predpokladov.

Odmietnutie podaného mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky len s poukazom na reštrikcie dané uznesením pléna Ústavného súdu Slovenskej republiky by podľa dovolacieho súdu znamenalo neprimerane tvrdý zásah do práv účastníka konania, ktorý neuplatnil včas riadny, resp. tu iný mimoriadny opravný prostriedok, lebo spoliehajúci sa na bežnú súdnu prax priamo inicioval u generálneho prokurátora podanie mimoriadneho dovolania.

Dovolací súd tak v intenciách vyššie uvedeného a podľa kritérií poskytnutých štrasburskou judikatúrou skúmal, či je prítomné v konaní okresného, resp. krajského súdu, také pochybenie, ktoré možno označiť za elementárne porušenie základných práv a slobôd. Ústavný súd Slovenskej republiky považuje zaň napríklad také prípady nesprávnej aplikácie jednoduchého práva, ktoré sú späté s konkurenciou jednotlivých noriem, príp. s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov.

Pred touto právnou analýzou je nevyhnutné uviesť, že dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale aj dôvodmi uplatnenými v mimoriadnom dovolaní. Obligatórne (§ 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 ods. 1 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. V konaní o mimoriadnom dovolaní neboli procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. namietané, tieto neboli ani zistené. Neboli zistené ani tzv. iné procesné vady konania majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Mimoriadne dovolanie je odôvodňované tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa právneho názoru generálneho prokurátora súdy nižšieho stupňa vec nesprávne právne posúdili, keď na nehnuteľnosti uvedené v petite návrhu aplikovali § 1 zákona č. 229/1991 Zb.

Súdy nižšieho stupňa svoje rozhodnutia odôvodnili skutočnosťou, že sporné nehnuteľnosti sú nehnuteľnosťami spĺňajúcimi podmienky § 1 zákona č. 229/1991 Zb., podľa ktorého prešli uvedené nehnuteľnosti do správy SPF. Vyslovili názor, že je síce pravdou, že podľa § 3 ods. 1 zákona č. 446/2001 Z.z. prešli z majetku štátu na vyšší územný celok veci v správe právnických osôb, ale nie vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam, keďže vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam prešlo na Slovenskú republiku, v správe SPF, ešte k 24. júnu 1991. Do vlastníckeho práva odporcu preto nemohli prejsť práva podľa zákona č. 446/2001 Z.z., účinného k 1. júlu 2002.

Podstatné pre vec je preto zodpovedanie otázky, či sú nehnuteľnosti špecifikované v petite návrhu nehnuteľnosťami spĺňajúcimi podmienky § 1 zákona č. 229/1991 Zb.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. sa zákon vzťahuje na

a/ pôdu, ktorá tvorí poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patrí (v poznámke pod čiarou - § 1 zákona č. 53/1966 Zb.), a v rozsahu ustanovenom týmto zákonom aj na pôdu, ktorá tvorí lesný pôdny fond (ďalej len „pôda“),

b/ obytné budovy, hospodárske budovy a iné stavby patriace k pôvodnej poľnohospodárskej usadlosti, včítane zastavaných pozemkov,

c/ obytné a hospodárske budovy a stavby slúžiace poľnohospodárskej a lesnej výrobe alebo s ňou súvisiacemu vodnému hospodárstvu, včítane zastavaných pozemkov,

d/ iný poľnohospodársky majetok uvedený v § 20.

Podľa § 17 ods. 5 zákona č. 229/1991 Zb. pri pochybnostiach o tom, či ide o nehnuteľnosti, na ktoré sa vzťahuje tento zákon, rozhodujú príslušné ústredné orgány štátnej správy republiky.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 53/1966 Zb. poľnohospodársky pôdny fond je základným prírodným bohatstvom krajiny, nenahraditeľným výrobným prostriedkom umožňujúcim dosiahnuť sebestačnosť vo výrobe základných potravín a je jednou z hlavných zložiek životného prostredia.

Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 53/1966 Zb. poľnohospodárskym pôdnym fondom je poľnohospodárska pôda obhospodarovaná (orná pôda, chmeľnice, vinice, záhrady, ovocné sady, lúky, pastviny) a pôda, ktorá bola a má byť naďalej poľnohospodársky obhospodarovaná, ale dočasne obrábaná nie je.

Do poľnohospodárskeho pôdneho fondu patria aj pozemky, ktoré síce neslúžia bezprostredne poľnohospodárskej výrobe, avšak sú pre ňu nepostrádateľné, ako poľné cesty, pozemky so zariadením dôležitým pre poľné závlahy, vodné nádrže a rybníky potrebné pre poľnohospodársku výrobu, hrádze slúžiace na ochranu pred zamokrením alebo záplavou, ochranné terasy proti erózii a pod. (§ 1 ods. 3 zákona č. 53/1966 Zb.).

Poľnohospodársky pôdny fond vymedzuje aj zákon č. 307/1992 Zb. o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu. Podľa § 2 ods. : „Poľnohospodársky pôdny fond tvoria poľnohospodárske pozemky, ktoré sú ako poľnohospodárska pôda využívané na poľnohospodársku výrobu a ktoré sú v katastri nehnuteľností členené na ornú pôdu, chmeľnice, vinice, záhrady, ovocné sady a trvalé trávnaté porasty; tvoria ho aj iné pozemky, ktoré sú poľnohospodársky využívané. Do poľnohospodárskeho pôdneho fondu patria aj pozemky, ktoré síce neslúžia bezprostredne poľnohospodárskej výrobe, ale sú pre ňu nepostrádateľné; ustanovenia osobitných predpisov zostávajú nedotknuté.“ (pozri nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. PL. ÚS 17/2000, z 30. mája 2001).

Podľa § 37 ods. 1 zákona č. 279/1993 Z.z. školské hospodárstvo sa zriaďuje pri stredných poľnohospodárskych školách, pri stredných lesníckych školách, pri stredných záhradníckych školách, pri stredných vinohradnícko-ovocinárskych školách, pri stredných rybárskych školách a pri stredných odborných učilištiach obdobného zamerania. Podľa § 37 ods. 2 tohto zákona školské hospodárstvo je školský majetok, školské lesy, školské záhradníctvo a školské rybárstvo.

Z obsahu spisového materiálu dovolací súd zistil, že tak súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd, vôbec

neskúmali skutočný charakter sporných nehnuteľností za účelom zistenia, či nehnuteľnosti špecifikované v petite sú nehnuteľnosťami spĺňajúcimi podmienky § 1 zákona č. 229/1991 Zb. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že sporné nehnuteľnosti spadajú pod režim § 1 zákona č. 229/1991 Zb., gramatickým výkladom ustanovení zákona č. 446/2001 Z.z. a časovým sledom ich platnosti a účinnosti a dospel k záveru, že od 1. júla 2002 síce prešli z majetku štátu na vyšší územný celok vecí v správe právnických osôb, nie však vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam, keďže vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam prešlo na Slovenskú republiku, správu SPF, ešte 24. júna 1991. Zhodným tvrdením účastníkov konania mal preukázané, že nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX užíva doposiaľ Združená stredná odborná škola Rakovice, zabezpečuje nimi ciele odborného výcviku a prípravy študentov a nehnuteľnosti na LV č. XXX navrhovateľka prenajíma poľnohospodárskemu družstvu. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval vecnú správnosť prvostupňového rozhodnutia.

Vzhľadom na uvedené je dovolací súd toho názoru, že sudy nižšieho stupňa sa náležite nezaoberali otázkou, či sa na sporné nehnuteľnosti vzťahuje § 1 zákona č. 229/1991 Zb.

Tým, že sudy z tohto aspektu neposudzovali skutkový stav vecí v nadväznosti k právnej stránke vecí, došlo vo vzťahu k uvedenému k nesprávnemu právnemu posúdeniu vecí v zmysle § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. V dôsledku nesprávneho právného posúdenia vecí zostal skutkový stav neúplný. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na uvedené zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvého stupňa v napadnutej časti a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2, 3 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.